

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 92/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, Krížna 44, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 591/2015 z 20. marca 2018 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 o náhrade trov prvostupňového konania žalovanému v 1. rade, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 591/2015 z 20. marca 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 o náhrade trov prvostupňového konania žalovanému v 1. rade.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupujúca v procesnom postavení žalobkyne sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 50 C 14/2005 domáhala od žalovaných náhrady škody z titulu svojho neoprávneného vylúčenia z verejnej súťaže č. VS/3/03/12, v ktorej obstarávateľom bol právny predchodca žalovaných. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 žalobu sťažovateľky zamietol a sťažovateľku zaviazal uhradiť žalovanému v 1. rade trovy konania vo výške 15 142,53 €. Sťažovateľka napadla rozsudok okresného súdu odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozhodnutím z 20. marca 2018 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Následne podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 98/2019 z 27. júna 2019 odmietnuté.

3. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že predmetom prieskumu zo strany najvyššieho súdu nebolo rozhodnutie o trovách prvostupňového konania, keďže zákon túto možnosť nepripúšťa. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľka ústavnou sťažnosťou domáha súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia krajského súdu v rozsahu výroku o trovách prvostupňového konania, pričom si je vedomá zdržanlivého prístupu ústavného súdu vo vzťahu k trovám konania. Sťažovateľka však v tejto súvislosti argumentuje, že v jej veci došlo k takému intenzívnemu zásahu do jej práv, ktorý odôvodňuje preskúmanie porušenia práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením jej majetkových práv.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zrekapitulovala doterajší priebeh konania pred okresným súdom a krajským súdom, pričom sťažovateľka osobitne poukázala na skutočnosť, že okresný súd v odôvodnení daného rozhodnutia uviedol:

„Vo vzťahu k žalovaným v I. a II. rade súd prvej inštancie na strane 12 posledný odsek, konštatoval, že ich konaním, resp. konaním právneho predchodcu došlo k porušeniu ich právnych povinností, avšak absentuje príčinná súvislosť vo vzťahu k vzniku škody na strane žalobcu,

- vo vzťahu k žalovanému v 3. rade súd prvej inštancie na str. 13 ods. 2 konštatoval, že jeho rozhodnutia (ktorým potvrdil vylúčenie žalobcu) boli síce zrušené pre nezákonnosť, avšak nezákonnosť rozhodnutia Úradu pre verejné obstarávanie je vo forme nesprávneho právneho posúdenia veci. Z tejto vo svojej podstate nezmyslenej konštrukcie dospel súd prvej inštancie k záveru, že nie je daná ani zodpovednosť Úradu pre verejné obstarávanie za vzniknutú škodu vo forme ušlého zisku.“

5. V súvislosti s napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018 sťažovateľka zhodnotila, že krajský súd sa vôbec nezaoberal jej návrhom na postup podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), taktiež sa nezaoberal jej odvolaním vo veci náhrady trov konania, potvrdil rozhodnutie okresného súdu a náhradu trov konania sťažovateľke nepriznal aj napriek tomu, že vychádzal zo zavineného konania žalovaných (inak procesne úspešných). Podľa názoru sťažovateľky došlo taktiež k narušeniu konceptu spravodlivosti a k značnému zásahu do jej majetkových práv bez toho, aby sa dozvedela o dôvodoch takéhoto zásahu.

6. Na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018, napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018 zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka zároveň žiadala o priznanie náhrady trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

16. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

17. Ústavná sťažnosť sťažovateľky smeruje proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu z 20. marca 2018 v rozsahu výroku o trovách prvostupňového konania, pričom ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až 6. augusta 2019. Ústavný súd preto pri posudzovaní podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutné pre prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie prednostne skúmal, či ústavná sťažnosť nebola ústavnému súdu doručená oneskorene. Sťažovateľka v danej súvislosti taktiež uviedla, že pred podaním ústavnej sťažnosti podala najvyššiemu súdu mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktoré bolo uznesením sp. zn. 4 Cdo 98/2019 z 27. júna 2019 odmietnuté. Zároveň poukázala na skutočnosť, že už v minulosti podala ústavnú sťažnosť v identickom rozsahu, ktorá však bola odmietnutá uznesením sp. zn. IV. ÚS 469/2019 z 15. augusta 2018 ako podaná predčasne z dôvodu neprípustnosti práve kvôli podanému dovolaniu.

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným

prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. Z citovaného ustanovenia § 124 zákona o ústavnom súde vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti začala plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, t. j. napadnutému rozhodnutiu krajského súdu v rozsahu napadnutého výroku o trovách prvostupňového konania. Ústavný súd preto ustálil, že ústavná sťažnosť nebola podaná oneskorene.

20. Ústavný súd následne pristúpil k ústavnému prieskumu napadnutého rozhodnutia krajského súdu v rozsahu výroku o trovách prvostupňového konania. Pri svojom rozhodovaní vzal na zreteľ svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

21. Vo veci sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu o takýto výnimočný prípad nejde. Ústavný súd po dôkladnej analýze napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorým ako vecne správny potvrdil rozsudok okresného súdu, konštatuje, že nezistil v skutkových a právnych záveroch aplikovaných všeobecnými súdmi nič ústavne nekonformné,

čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov prvostupňového konania vo vzťahu k žalovanému v 1. rade okresný súd aplikoval zásadu úspechu v konaní vtedy upravenú v § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 vtedy platného a účinného OSP (aktuálne zakotvenú v § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Krajský súd preto nepotvrdil právne závery okresného súdu ako vecne správne svojvoľne, ale vzhľadom na to, že žalovaný v 1. rade bol v konaní v plnom rozsahu úspešný. Ústavný súd preto do právneho záveru krajského súdu nebol oprávnený vstupovať a prijatý právny záver nahradiť svojím vlastným.

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie signalizovali možnosť vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu vo vymedzenom rozsahu, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na konštatovanie porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu